

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Tijd om digitaal te ontspullen: maak je smartphone eens leeg

1 B 1

2 C 1

3 B 1

4 **maximumscore 3**

1: eenzaamheid

2: eenzaamheid

3: alleen-zijn

4: eenzaamheid

5: alleen-zijn

indien vijf antwoorden juist 3

indien vier antwoorden juist 2

indien drie antwoorden juist 1

indien minder dan drie antwoorden juist 0

5 C 1

6 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- Het is niet duidelijk of (bij die studies) alleen de invloed van de smartphone is gemeten / of ook andere grote trends (die invloed hebben) zijn gemeten 1

- Er kunnen geen (al te grote) conclusies worden getrokken over wat smartphones met de hersenen doen (omdat de hersenen nogal flexibel zijn) 1

Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
7	<p>maximumscore 1</p> <p>“Newports pleidooi voor digitaal ontpullen is zinnig, aanstekelijk geschreven en past perfect in het minimalisme dat opruimgoeroes als Marie Kondō prediken.” (regels 118-122)</p> <p>en</p> <p>“Voor iedereen die het gevoel heeft dat de smartphone de baas is over hem in plaats van andersom, biedt <i>Digitaal minimalisme</i> nuttige tips en inzichten.” (regels 138-142)</p> <p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Het punt alleen toekennen als beide citaten zijn genoemd.</i></p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	
8	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (het geven van) een groot gevoel van bevrijding • (het scheppen van) <i>alone time</i> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
9	A	1
10	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Newport biedt een individuele oplossing voor een collectief probleem / Je ontkomt in de huidige samenleving niet aan digitale prikkels • Achter de smartphone en socialemedia-apps zit een miljardenindustrie die drijft op het mensen zo verslaafd mogelijk maken aan hun schermen (zodat ze maximaal data kan oogsten) <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
11	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beide revoluties veroorzaken (maatschappelijk) ongewenste effecten • (De problemen van) beide revoluties vereisen (behalve individuele actie ook) een gezamenlijke aanpak <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
12	C	1
13	C	2

Tekst 2 Vliedschaamte: niks mis mee

14 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

mogelijke oplossingen	oordeel auteur
1 aanplant van bomen	is een illusie (maar zinvol)
2 overstap naar biobrandstoffen	is onrealistisch
3 elektrisch vliegen	is geen tovermiddel

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

Opmerking

De oplossingen met bijpassend oordeel en bijpassend(e) argument(en) mogen in een andere volgorde staan.

Beoordeel de spelling.

15 B

1

16 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- de impact van de vliegreis / de consequenties voor het klimaat
- het doel / de bestemming van de reis

1

1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

In de voorbeelden proberen mensen hun vlieggedrag goed te praten(, wat betekent dat ze beseffen dat vliegen schadelijk is). / In de voorbeelden geven mensen aan dat ze zich milieubewust gedragen.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

18 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Ze zijn er trots op dat ze voor een milieuvriendelijk vervoermiddel kiezen.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

19 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De oplossing in tekstfragment 1 baseert zich (alleen) op (het vlieggedrag van) Nederlanders, terwijl volgens tekst 2 de berekening per wereldburger gaat.

Beoordeel de spelling en grammatica.

20 maximumscore 1

“Het is niet puur een individuele keuze. Soms zijn vliegreizen onvermijdelijk vanwege werk, studie of familie in het buitenland.” (regels 10-11 van tekstfragment 2)

Beoordeel de spelling.

21 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Bij vliedschaamte ben je te druk met wat een ander van je vindt, bij vliedschuld heb je zelf een schuldgevoel over het milieu. / Schaamte heeft met de ander te maken en schuld meer met jezelf.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- Een toename van reizen per trein leidt niet (per se) tot een gelijkwaardige afname van het vliegverkeer. / Reizen per trein compenseert de uitstoot van vliegen onvoldoende.
- Reizen per trein is (ook) niet klimaatneutraal.
- We zouden over de hele linie/over het algemeen minder moeten reizen (dus ook met de trein en/of de auto).

per juist antwoord

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 3 Iederéén denkt in hokjes

---

23 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
het verschijnsel hokjesdenken / We beoordelen iemand naar de groep waartoe hij behoort. / Alles wat we waarnemen, wordt gecategoriseerd door ons brein.

Beoordeel de spelling.

24 maximumscore 1

de toespraak van Arnon Grunberg (tijdens de Nationale Dodenherdenking) (op 4 mei 2020)

Beoordeel de spelling.

25 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een mens beoordelen naar wie hij is in plaats van naar de groep waar hij toevallig toe behoort / (een samenleving waarin we) ieder mens zien als uniek individu

Beoordeel de spelling.

26 D

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

- “We kúnnen het wel: mensen als individu bekijken, op basis van hun persoonlijke eigenschappen en gedragingen.” (regels 84-87) 1
- “Onderzoek wijst erop dat we anderen alleen als uniek individu bekijken wanneer het kan (...) en we het willen (...).” (regels 121-127/121-131) 1

Beoordeel de spelling.

28 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

Een categorielabel/categorie

- ordent onze waarnemingen.
- geeft betekenis.
- helpt om een persoon te plaatsen.
- maakt onze aandacht vrij voor andere taken.

per juist antwoord 1

Beoordeel de spelling.

29 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
(het nadeel) dat alles ongemerkt gekleurd wordt door stereotypen / dat categorieën de wereld simplificeren

Beoordeel de spelling.

30 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
De meeste beelden van professionals (in ons hoofd) zijn die van een man.

Beoordeel de spelling en grammatica.

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
(Deze intrinsieke tegenstrijdigheid kan worden voorkomen) door vrouwen (in de politiek) te beoordelen als uniek persoon op basis van persoonlijke eigenschappen en gedragingen / door gevolgtrekkingen te maken op basis van gedrag en niet op basis van categorieën of vooroordelen.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

We zijn wel in staat om	1 mensen als individu te bekijken
maar	2 dat vergt meer aandacht.
Daarom	3 doen we dit alleen wanneer het kan
en	4 wanneer we het willen.
In het dagelijks leven is dit niet te doen, dus	5 is het onvermijdelijk dat categorieën ons beeld van een persoon beïnvloeden / maken we gebruik van categorieën.

indien vijf antwoorden juist	3
indien vier antwoorden juist	2
indien drie antwoorden juist	1
indien minder dan drie antwoorden juist	0

Opmerking

Laat het hoofdlettergebruik aan het begin van de antwoorden buiten beschouwing bij de beoordeling van de spelling en grammatica.

Beoordeel de spelling en grammatica.

33	A	1
34	B	1
35	A	1

Tekst 4 Ridder

36 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

misvatting	waarom het een misvatting is
1a De digitale revolutie maakt de wereld beter. / Alles wordt met de tijd beter.	1b Het digitale tijdperk faciliteert forse hoeveelheden onbeschoftheid. / Er wordt nu veelvuldig onbeschoft gereageerd via schermpjes.
2a Mensen gedragen zich in het digitale tijdperk onbeschofter. / Mensen gedroegen zich vroeger fatsoenlijker.	2b Minder leuke menselijke neigingen zie je in alle tijden (en culturen).

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

Opmerking

De misvattingen met bijpassend argument mogen in omgekeerde volgorde staan.

Beoordeel de spelling en grammatica.

37 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is drie van de volgende:

- Ze opereren vanuit een eigen/veilige ruimte / vanuit een cocon.
- Ze geven commentaar op anderen.
- Ze zijn onbeschoft/obsceen.
- Ze zijn laf/niet heldhaftig.

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
38	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	• Reaguurders zijn een verschijnsel uit de digitale wereld / uiten zich online	1
	• en kunnen dus niet reageren/verschijnen in de analoge/offline wereld	1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
39	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	• De auteur van tekst 4 ziet reaguurders als mensen die zich onbeschoft uiten	1
	• Dat kan zowel in de digitale/online als de reële/offline wereld	1
	of	
	• De reaguurder zit in een eigen ruimte (analoog of digitaal)	1
	• en geeft een onbeschofte reactie (vanuit die ruimte)	1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
40	A	1
41	C	1

Incorrect taalgebruik

---

42 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

Bronvermeldingen

- Tekst 1 Wouter van Noort, NRC Handelsblad, 1 maart 2019
- Tekst 2 dr. Martine Vonk, Reformatorisch Dagblad, 20 juli 2019
- Tekst 3 Roos Vonk, NRC Handelsblad, 23 en 24 mei 2020
- Tekst 4 Olaf Tempelman, de Volkskrant, 11 december 2018
- tekstfragment 1 Vital van Looveren, de Volkskrant, 25 juni 2020
- tekstfragment 2 Susan Sjouwerman, www.nos.nl, 28 maart 2019
<https://nos.nl/artikel/2278009-vliegschaamte-is-die-wel-terecht>
- tekstfragment 3 Sander van Walsum, de Volkskrant, 22 augustus 2020
- tekstfragment 4 Loes Reijmer, de Volkskrant, 19 maart 2021